

fældet med den vedkommende nye Hærløvs; her har Rigsdagen altsaa forsværet eller ikke lagt Vægt paa den Side af Sagen, at gjøre den paagjældende Lovgivning, om ikke almindelig fættelig, saa dog forstaaelig. Bistand var det ønskeligt, om Rigsdagen i det Hele kunde gjøre Love almenfættelige, i Særdeleshed saadanne Love, der angaa hver Mand omkring i Landet. Man kunde nemlig ganske vist ogsaa tænke sig enkelte Love, som brugtes saa overordentlig lidt af hver Mand eller beskæftigede hver Mand saa lidt, at man kunde finde sig i, at de bleve skrevne i et Sprog, som kun Lærde kunde arbejde sig igennem. En Hærløvs derimod maatte helst have den Egenstaaelse at være almenfættelig. Naar den gjældende Hærløvs nu ikke har faaet den Egenstaaelse at være forstaaelig — jeg kan sige, saa godt som ikke for Nogen — saa ere Banfættelighederne større. Det er en Selvfølge, at Regjeringen, idet den modtog en saadan Lov, — og den kunde selvfølgelig kun modtage denne, fordi Indholdet var saa tiltalende for den, — maatte, for overhovedet at bruge og gennemføre denne Lovgivning, lave en Veiledning for, hvorledes den mente, at Loven burde forstås eller rettere sagt maatte forstås, og da forlange af sine Undergivne, at de i deres tjenstlige Forhold ikke ræsonnere paa egen Haand, men følge denne Veiledning, som om det var Loven. Selvfølgelig er det altid forudsat, at hvis den Enkelte tror sin Ret traadt for nær, er det ikke Administrationen, men tilfældigt Spøisteret, der afgjør, hvad der saa er Lov eller ikke. Det er altsaa forstaaeligt, at Regjeringen maatte gribe til dette Middel at udarbejde en Veiledning, og det har den høitærede Krigsminister gjort. Krigsministeren har nu fremlagt paa Riksdagens Ord en Veiledning i Hærløvs og ladet den omdele til Medlemmerne, og jeg indrømmer, at denne Veiledning, hvis den var Lov, ikke blot vilde være en forstaaelig Lov, men ogsaa en almenfættelig, thi den er skrevet efter den samme Ordning og paa samme Dansk som de Love, der ved tidligere Leiligheder ere forelagte af Regjeringen eller forelagte mod Regjeringens Forslag af et Flertal heri Riksdagen eller i Landstinget. Love havde været fremsatte, dels fra Regjeringens Side, dels fra Landstingets og dels fra Folkethingets Side, og alle sammen ere de gaaede ud paa at være sammenhængende Love; de vare ikke blot forstaaelige, men ogsaa almenfættelige. I lignende Retning gaar den ærede Ministers Veiledning i Hærløvs. Nu tvivle Forslagsstillerne aldeles ikke om, at den meget ærede Minister loyalt har benyttet de Kræfter, han har til sin Raadighed, baade de militære og de juridiske, og blandt disse sidste særlig Generalauditøren, som vel isølge sin Stilling maa antages at være den mest sagkyndige Mand heri Landet i det Kapitel, og at han derefter loyalt har sanktioneret, hvad han og Regjeringen mente for Loven var Hærløvs i Danmark. Denne

Veiledning afgiver Administrationens Skøn om, hvorledes den opfatter den bestaaende Lovgivning for Hærvæsenet. Jeg nærer i den Henseende heller ikke nogen Tvivl om, at Arbeidet, som sagt, er udført loyalt og gjort godt fra Regjeringens Side. Men naar Administrationen for at faae en hel Lov gjort forstaaelig, nødvendigtvis maa fortolke Noget i den paa Grund af Manglerne ved den, medens den ellers ikke vilde kunne holde sammen, er det undskyldeligt og forklarligt, om Regjeringen kunde vælge den af to mulige Fortolkninger — dersom to Fortolkninger i visse Tilfælde ere mulige — som er den hensigtsmæssigste fra Administrationens Standpunkt, maatte ogsaa den rigtigste i og for sig, men som sagt den hensigtsmæssigste for Administrationen. Muligt er det derfor, at hele dette nødvendige, loyalt udførte Arbejde dog i enkelte Punkter kunde opfattes anderledes f. Ex. fra Lovgivningsmagtens andre Faktors Side. Det turde imidlertid, forekommer det mig, være indlysende, at det er i og for sig ønskeligt for vore Forhandlinger indbyrdes, at vi — Regjering og Rigsdag — med Hensyn til en af de aller mest omfattende organisatoriske Love, vi have, ere i jævn daglig Forstaaelse med hinanden om, hvad der er Lov, og hvad der ikke er Lov. Det vilde jo lette Forhandlingerne overordentlig baade ved Forhandlingen om de aarlige Bevillinger til de militære Udgifter og paa anden Maade. Det vilde derhos ikke alene være et Gode for os, men det vilde ogsaa være en Betryggelse for Befolkningen, der skal leve under og behandles efter denne Lovgivning, om den vidste, at det, den nu kan læse og forstå efter Veiledningen, ikke blot er Administrationens Opfattelse af den bestaaende Ordning af Hærvæsenet, men ogsaa efter en grundig Undersøgelse fra f. Ex. Folkethingets Side for dets Vedkommende, Folkethingets Opfattelse af, at det er den gjældende Hærløvs. Nu kunde det ganske vist være saa, selv om den høitærede Ministers og Folkethingets Opfattelse faldt sammen, selv om man kom til det Udfald efter nøie sagkyndig Prøvelse, at man delte Ministerens Skøn om denne Sag og var enig i, at han ikke blot har villet, men ogsaa har truffet det Rette, saa kunde det dog tænkes, at der kunde være Tilfælde, hvor Spøisteret kunde komme til en anden Opfattelse end baade f. Ex. Folkethinget og Regjeringen eller Folkething, Landsting og Regjering. Men en saadan Overveelse, der selvfølgelig ikke kan stilles ved Siden af, hvad der er Lov og bindende for Domstolene, vilde dog under en eventuel Samstemning have den Betydning, at en Enkeltmand, der paa en eller anden Maade ellers troede at kunne faae det One eller det Andet forandret ved at søge Domstolene, vanskeliggere vilde vove sig sig ind i hele dette Uvæsen for en eller anden personlig Løstelse eller Forandrings Skyld, naar han forud havde faaet den Forvisning, at det